

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**



ВИПУСК № 1 (36)

спецвипуск до

*Всеукраїнського актуального мережевого семінару
«Сучасна дошкільна освіта: стратегія, тактика,
виміри змін»*

та

*I-го Регіонального конкурсу есе англійською мовою
“Vinnytsia Thinks English”*

Вінниця – 2021

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 1 (36)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВЦ № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси

Номер затверджено на засіданні науково-методичної ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 2 від 18 березня 2021 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.; **відповідальний редактор:** методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Заболотний В.Ф., д.філ.н. Войцехівська Н.К., д.філ.н., проф. Слободинська Т.С., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В., к.мист-ства Іскра С.І., к.пед.н. Головська І.В., спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Луцинкевич Л.А., Царик А.П.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол.: Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. – Вінниця: Вінницька міська друкарня, 2021. – Випуск 1(36). – 160с.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Концептуальні засади програми «Нова українська школа» у поступі до цінностей.	
ЖУРБА К. О.	5
Формування креативної компетентності майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти в умовах сучасного освітнього простору. ЗАСИПКІНА Л.А.	10
Готовність до інноваційної діяльності як складова професійної компетентності сучасного вихователя. РУДА Т. В.	13
Організація дистанційного навчання на факультеті дошкільної освіти та музичного мистецтва. ФЕДЧИШИНА Т.Л.	16
Підготовка майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до реалізації інтерактивних технологій в інклюзивному освітньому середовищі. ТОКАР Л. П.	21
Психологічна компетентність майбутнього вихователя як складова його педагогічної майстерності. КЛИМЕНКО О. Ф.	26
Формування інклюзивної компетентності майбутнього вчителя початкових класів при вивченні педагогічних дисциплін. ЛУЦИНКЕВИЧ Л. А.	30
Наступність у роботі ЗДО та початкової школи як передумова якісної неперервної освіти. МИХАЙЛИШИН Р. Р.	35
Виховна робота в закладі вищої освіти як умова професійної підготовки майбутніх вихователів. ПІСОЦЬКА Л.С.	41
Модель організації здоров'язберігаючого навчально-виховного процесу в сучасному закладі дошкільної освіти. РАТОВСЬКА Г.Ф.	45
Психологічні особливості адаптації дітей з особливими освітніми потребами до умов закладу дошкільної освіти. СЛИЗЬКОУХА О.О.	49
Художня література як важливий засіб виховного впливу на особистість дитини дошкільного віку. СЕРГЄЄВА З. П.	52
Використання елементів ейдетики в роботі з дітьми шестирічного віку. РЕМЕНЯК Т.С.	56
Інноваційні технології в ознайомленні дітей дошкільного віку з художньою літературою. ПАСІКОВА Н.І.	60
Використання інноваційних оздоровчих технологій в закладах дошкільної освіти. ПАВЛЮК Л.П.	67
Мистецько-педагогічний потенціал музики в системі дошкільної освіти України. МАЗУР А. М.	70
Психологічна рівновага батьків – як запорука успішного виховання дітей в умовах пандемії. БЕВЗ В.В.	74
Організація роботи з обдарованими дітьми в закладі дошкільної освіти. БОРАК Н.А.	78
STREAM-освіта у сучасному дошкіллі. ВОЙТЕНКО О.М.	82
Формування професійного іміджу музичного керівника закладу дошкільної освіти. ГАВРИЛЮК О. А.	85
Формування природничої компетентності у дітей дошкільного віку в контексті творчої спадщини Василя Сухомлинського. ДРАЧЕНКО В.В.	88

Застосування інтерактивних методів у професійній діяльності педагога ЗДО на засадах концепції НУШ. ЗАГРИЗЛА В. В.	92
Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей дошкільного віку засобами музичної виразності. КАСЬКО Т.В.	96
Умови організації інклюзивного навчання в закладах дошкільної освіти. СОРОЧАН М.П.	99
Музично-дидактичні ігри як засіб розвитку сенсорних здібностей. БОГОЦЬКА В.М.	103
Виклики часу: нові ролі викладача ВНЗ –коуч, тьютор, фасилітатор. ТАРАШЕВСЬКА О.В.	106
Креативність– складова фахової підготовки майбутніх учителів. ТВЕРДОХЛІБ Н. В.	109
Методика викладання образотворчого мистецтва в контексті підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. ХОМІЦЬКА Н.М.	112
Формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умова його професіоналізації. ЦІСАР І. В.	114

ЕСТЕТИЧНЕ, ПРАВОВЕ ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ ЯК ЗАПОРУКА УСПІШНОГО МАЙБУТНЬОГО КРАЇНИ

Музичне заняття – головна форма навчання і формування художньої майстерності. КАЛАШНЮК Є.Й.	118
Формування національної самосвідомості студентів засобами української народної пісенної культури. МАЗУР А. М.	123
Удосконалення фізичної підготовленості здобувачів освіти навчальних закладів ДСНС України засобами гирьового спорту. КРАСУЦЬКИЙ В. М., ОСАДЧУК О. Ю., ПАЛАМАРЧУК Ю. Г.	127
Право на освіту у сучасному вимірі. ПЛОТИЦЬКА Ю.П.	132
Успіхи та досягнення легкоатлетів вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу. ПРИСЯЖНЮК Д.С. КОВІНЬКО М.С.	135

ВІДОМІ ІМЕНА 138

Баснописець И.А. Крылов. Мораль и дидактика. **МЕЛЬНИК Т.Н., КИСЕЛЁВ Д.Л.**

ШКОЛА МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

Методика використання інформаційних технологій на уроках з основ здоров'я в 4 класі. БОГДАНА ДЗЮБЕНКО	141
Розвиток спритності дітей шкільного віку засобами дзюдо. УЛЯНА КІСІЛЬ	145
Використання інформаційних технологій навчання на уроках математики в початкових класах. ДІАНА МУДРАК	148
Музикознавчі аспекти використання творів Л.В. Бетховена на уроках музичного мистецтва в початкових класах. АНАСТАСІЯ ХАРЧУК	151
І-Й РЕГІОНАЛЬНИЙ КОНКУРС ЕСЕ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ “VINNYTSIA THINKS ENGLISH”	155
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ СТАТЕЙ	

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

характеризуються домінантою розвитку феномен дитячої творчості, мають творчості дітей, але успіху досягають перцептивну культуру і розвинену сенсорну переважно ті педагоги, які мають певний сферу, не втратили здібності до милування рівень художньої компетентності, красою в усіх формах її існування: у природі, образотворчі здібності, певну сміливість і мистецтві, людських стосунках, у собі потяг до експериментування, які розуміють самому, у дитині та продуктах її творчості

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Базовий компонент дошкільної освіти // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7.
2. Богуш А. М. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників: мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навчально-методичний посібник / А. М. Богуш, Н. І. Луцан. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2005. – 720 с
3. Карабаєва І.І., Карасьова К.В. Взаємозв'язок уяви, гри та навчання в дошкільному віці / Карабаєва І.І., Карасьова К.В. // Обдарована дитина. – 2008. – № 10. – С. 51–55.
4. Макаренко А.С. Педагогические сочинения: в 6-ти т. /А.Макаренко. -М.: Педагогика, 1984. – 176с.

*Стаття надійшла до редакції
18 лютого 2021*

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ САМОСВІДОМОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ЯК УМОВА ЙОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ

УДК 378:37.011.3 – 51:373.2] : 165.242.1

ЦІСАР І. В.

*викладач факультету дошкільної освіти та музичного мистецтва
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

The article considers the formation of professional self-awareness of the future teacher, his self-concept.

Keywords: *I-concept, professional development, professional self-awareness, self-esteem.*

Актуальність. Сучасне суспільство ставить підвищені вимоги до професіоналізму спеціалістів усіх рівнів. Професіоналізм – одна з найсуттєвіших характеристик людини будь-якої професії. У складному, багатогранному і суперечливому процесі професійного становлення особливе місце посідають питання, пов'язані з професійною самосвідомістю педагога, його професійною позицією, системою професійних цінностей і ставлень.

Аналіз наукових досліджень. Розвитку сфери мотивації в процесі професійного

розвитку особистості приділяється велика увага у працях Б. Г. Ананьєва, М. І. Дьяченко, Л. А. Кандилович, В. І. Ковальова, В. Є. Мільманатаін. Формування операційної сфери суб'єкта діяльності стоїть в центрі досліджень Т. І. Артемьєвої, Д. М. Завалишиної, Є. П. Ільїна, М. П. Нечаєва, В. Д. Шадрікова [1]. Проблемам професійного самовизначення присвячені праці Є.А. Клімова, Т. В. Кудрявцева, Ю. П. Поваренкова, А. В. Сухарева, П. А. Шавіра та інших. Особливо значущими у галузі професіоналізації є дослідження Б. Г.

Ананьєва, Л. І. Анциферової, К. О. Абульханової-Славської, В. А. Бодрова, А. О. Деркача, О. О. Кроніка, А. К. Маркової, які описують професіоналізацію як цілісний, безперервний процес [1].

Метою статті є розкриття процесу формування професійної самосвідомості майбутнього вихователя як умови його професіоналізації.

Виклад основного матеріалу. Професійна самосвідомість, на думку більшості дослідників, будується на базі загальної самосвідомості особистості, однак, є більш специфічною за своїм змістом. Передусім, через неї відбувається пізнання і самооцінка професійних якостей. Водночас професійна самосвідомість є інстанцією, в якій відбувається оцінка наявних досягнень, планування напрямку саморозвитку. Професійна самосвідомість пов'язана з усвідомленням людиною себе у професійній діяльності. Якщо самосвідомість формується в життєдіяльності і спілкуванні з оточуючими людьми та є результатом пізнання власних дій, психічних якостей, то професійна самосвідомість – це проекція всіх структурних компонентів самосвідомості (когнітивного, афективно-оцінного, поведінкового) на професійну діяльність. Так, когнітивна підструктура включає усвідомлення вихователем себе в системі педагогічної діяльності, в системі детермінованих цією діяльністю особистісних стосунків і в системі його особистісного розвитку. Поступово у вихователя, на основі уявлення про себе в окремих педагогічних ситуаціях, на основі думки дітей, батьків і колег складається стійка Я-концепція, яка додає йому відчуття професійної впевненості або невпевненості [2].

В афективно-оцінному ставленні вихователя до себе розрізняють оцінку

вихователем своїх теперішніх можливостей (актуальна самооцінка), минулих (ретроспективна самооцінка) і майбутніх досягнень (потенційна або ідеальна самооцінка), а також оцінку того, що думають про нього інші (рефлексивна самооцінка).

На думку А. К. Маркової, якщо актуальна оцінка вища за ретроспективну, а ідеальна вища ніж актуальна, то це свідчить про зростання професійної самосвідомості [2].

Важливим завданням для педагога є формування позитивної самооцінки загалом. У педагога, що позитивно сприймає себе, підвищується впевненість в собі, задоволеність своєю професією, ефективність діяльності. Особливо важливим є той факт, що позитивна «Я-концепція» вихователя сприяє розвитку позитивної «Я-концепції» його вихованців.

Поведінковий компонент професійної самосвідомості педагога передбачає дію на основі знань про себе і ставлення до себе.

Згадані функціональні компоненти професійної самосвідомості реалізуються у двох планах. В об'єктивному плані їх показником є професійна майстерність, у суб'єктивному – «Я-концепція».

«Я-концепція» особистості не є сталою. Але саморозвиток можливий лише за умов відсутності контролю одних людей над іншими. В освітньому процесі це свобода вибору. Поки що вона доволі обмежена.

Існує також поняття «Професійна «Я-концепція», яка є складовою «Я-концепції» особистості.

Самооцінка професійних здібностей і досягнень це найважливіший елемент у структурі професійної «Я-концепції» особистості. Самооцінка – це оцінка особистістю самої себе, своїх можливостей, якостей і місця серед інших людей, цінність, приписувана собі або окремим якостям

особистості. Самооцінка виступає важливим регулятором поведінки. Від неї залежать взаємовідносини людини з оточуючими, її критичність, вимогливість до себе, ставлення до успіхів і невдач. Тим самим вона впливає на ефективність діяльності та подальший розвиток особистості [3].

«Я-концепція» майбутнього вихователя є складною динамічною системою уявлень здобувача освіти про себе як особистість і суб'єкт навчально-професійної діяльності у взаємозв'язку і взаємозумовленості когнітивного, емоційно-ціннісного і поведінкового структурних компонентів. Показниками позитивної «Я-концепції» майбутнього вихователя є наявність у когнітивній її схемі професійно-рольових установок, які є свідченням ідентифікації здобувача освіти з соціально-професійною роллю «майбутній вихователь», «вихователь-практикант»; низький рівень особистісної і реактивної тривожності. Здобувачі освіти з негативною «Я-концепцією» характеризуються відсутністю професійно-рольових установок, що несприятливо позначається на їх педагогічній спрямованості; високим рівнем особистісної і реактивної тривожності [7].

Протягом навчання майбутнього вихователя спостерігається зміна і розвиток його «Я-концепції»: змінюється «Образ-Я» майбутнього вихователя в напрямі когнітивної ускладненості і диференційованості; змінюються зовнішні оціночні еталони на внутрішні, індивідуально-особистісні; зростає кількість професійно-рольових конструктів. Водночас у багатьох здобувачів освіти спостерігається зниження загальної самооцінки і ставлення до себе, прояв загального високого рівня тривожності. Це заважає самоствердженню і самореалізації себе як майбутнього вихователя. Ці тенденції можна пояснити

особливостями індивідуального розвитку студентів, а також недоліками в організації навчально-виховного процесу, зокрема в сфері взаємин «студент-викладач».

Можна виділити етапи формування у здобувачів освіти образу «Я-педагог». Перший етап (1 курс) – сутність його полягає у становленні образу «Я-студент». Цей етап пов'язаний з адаптацією до нової соціальної ролі студента. Другий етап (2-3 курси) – це період, коли у студента формується образ «Я-майбутній спеціаліст». Цей етап пов'язаний зі сприйняттям себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності. Третій етап (4 курс) – період переосмислення й уточнення різноманітних варіантів професійно-творчого саморозвитку, працевлаштування і побудови професійної кар'єри. На основі співставлення образу-професії з «Я-образом» у студента формується професійний «Я-образ» і складається усвідомлення своєї тотожності з вибраною професією, формується позитивне ставлення до себе як суб'єкта сучасної навчально-професійної діяльності і майбутньої професійної діяльності.

Одним із важливих елементів професійної «Я-концепції» є професійна самоефективність – впевненість людини в тому, що вона може демонструвати таку поведінку, яка дозволить їй досягнути бажаного результату в професійній діяльності.

Висновки. До методів розвитку професійної «Я-концепції» можна віднести тренінгові методи, метод коучингу, метод аналізу конкретних ситуацій. До напрямків розвитку професійної «Я-концепції» відносяться сфера професійного спілкування, підвищення престижності професії, розвиток професійної рефлексії, формування професійної ідентичності та самоефективності.

СУЧАСНА ДОШКІЛЬНА ОСВІТА: СТРАТЕГІЯ, ТАКТИКА, ВИМІРИ ЗМІН

Разом з тим залишається недостатньо подальшого удосконалення змісту, форм і вивченою проблема формування методів навчання з метою позитивного професійної «Я-концепції» в умовах впливу на розвиток професійної «Я-функціонування системи вищої освіти. Тому концепції» здобувачів освіти в їх підготовці є актуальним пошук нових підходів до до майбутньої професійної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бернс Р. (1986). Развитие «Я-концепции» и воспитание. Москва. 422 с.
2. Кокун О. М. (2004). Оптимізація адаптаційних можливостей людини: психофізіологічний аспект забезпечення діяльності. Київ: Міленіум. 265 с.
3. Кокун О. М. (2006). Особливості психофізіологічної готовності студентів до педагогічної діяльності залежно від їх спеціалізації. Наук. зап. Ін-ту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. (28), 289-297.
4. Кокун О. М. (2008). Загальні особливості психофізіологічної готовності студентів педагогічних спеціальностей до майбутньої професійної діяльності. Наук. Записки Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України (36). 125-133.
5. Максименко С. Д. & Щербан Т. Д. (1998). Професійне становлення молодого вчителя. Ужгород: Закарпаття. 105 с.
6. Малхазов О. Р. (2010). Психологія праці. Київ: Центр навчальної літератури. 208 с.
7. Юрченко В. І. (1996). «Я-концепція» майбутнього вчителя. Проблеми і перспективи розвитку психології в Україні : Матеріали 2-го з'їзду Товариства психологів України. Т. 2. 41-43.

*Стаття надійшла до редакції
18 листопада 2020*